

7.

Dünya nüfusunun % 90'ı, karaların % 20'den daha az bir kısmında toplanmıştır. Bu % 20'lik alan içinde de belirli bölgeler nüfus yoğunluğu bakımından öne çıkmaktadır.

Buna göre yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangisi, bulunduğu kıtada nüfusun en yoğun olduğu yerler arasındadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Her ülkede, çalışan nüfusun ekonomik faaliyet alanlarına göre dağılımı farklıdır. Bu durum, o ülkenin ekonomik yapısıyla ilgili bilgiler verir.

Buna göre, ülkelerin ekonomik faaliyet alanlarıyla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Gelişmiş ülkelerde çalışan nüfusun çoğunun, üçüncül ekonomik faaliyet alanında yer alması beklenir.
- B) Az gelişmiş ülkelerde birincil ekonomik faaliyet alanında çalışanların oranı, ikincil ekonomik faaliyet alanında çalışanlardan fazladır.
- C) Ülkelerin yer şekilleri ve yer altı kaynakları, insanların ekonomik faaliyet alanlarına göre dağılımında en önemli etkidir.
- D) Gelişmekte olan ülkelerde, ikincil ve üçüncül ekonomik faaliyetler arttıkça birincil ekonomik faaliyet alanında çalışanların oranı giderek azalır.
- E) Ham madde veya yarı işlenmiş maddelerin kullanılabilir duruma geldiği ülkelerde, ikincil ekonomik faaliyet alanında çalışanların oranı da artar.
9. Dengeli nüfus, ülkelerin devamlılığı ve iş gücü ihtiyacının karşılanması için önemli bir unsurdur. Ancak bazı ülkelerin nüfuslarının azalmaya başladığı ve bu ülkelerin gelecekte büyük sıkıntılar yaşayacağı öngörülmektedir. Bu ülkeler, nüfuslarını artırmak için çeşitli politikalar uygulamaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi böyle bir ülkeye ait özellik olamaz?

- A) Yaşlı nüfus miktarı fazladır.
- B) Nüfus piramidinin tabanı dardır.
- C) Sanayi ve hizmet sektöründe çalışanların sayısı fazladır.
- D) Eğitim, sağlık ve kültürel hizmetler gelişmiştir.
- E) İç göçler fazladır.

10. Aşağıdakilerden hangisi, Mezopotamya Uygarlıklarının ortaya çıkmasında etkili olan unsurlar arasında yer almaz?

- A) Zengin yer altı kaynakları
- B) Geniş düzlükler
- C) Önemli su kaynakları
- D) Elverişli iklim koşulları
- E) Verimli araziler

11. Öğrencilerine arazi çalışması yaptırmak isteyen bir coğrafya profesörü, öğrencileri ile Sivas merkezinden Zara ilçesine doğru otobüsle yola çıkmış ve aralarında aşağıdaki diyaloglar geçmiştir.

Profesör: Gençler, şu an bir karstik alandan geçiyoruz. Dolinlere özellikle dikkat etmenizi istiyorum. Az sonra uygun bir alanda inip bu konuda konuşacağız.

Safiye: Hocam, bu yörede karstik arazi olmaz, çünkü bu alanda kireç taşı bulunmaz. Karstik yer şekillerinin oluşması için kireç taşının olması gerekir.

Yusuf: Karstik arazi sadece kireç taşının olduğu alanda oluşur diye bir kural yok. Jips üzerinde de oluşabilir. Bu alanda da karstik şekiller jipsin çözünmesiyle oluşmuştur.

Hasan: Türkiye'de karstik yeryüzü şekilleri Muğla, Burdur, Antalya ve Mersin çevresinde yaygındır. Bu yörelerin dışında karstik yeryüzü şekilleri bulunmaz.

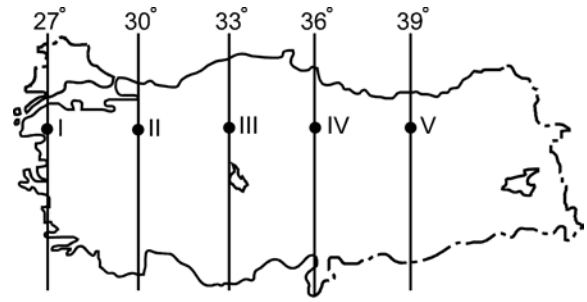
Nilgün: Karstik yeryüzü şekilleri yalnızca kireç taşı ve jips kayaların bulunduğu alanda oluşmaz. Mermer ve dolomit gibi kayaların bulunduğu alanda da oluşur.

Buna göre, karstik yeryüzü şekillerinin oluşumuyla ilgili doğru yorumu hangi öğrenciler yapmıştır?

- A) Yalnız Safiye
- B) Yalnız Yusuf
- C) Yalnız Nilgün
- D) Yusuf ve Nilgün
- E) Safiye ve Hasan

12. Coğrafya öğretmeni Özge Hanım, 10. sınıftaki öğrencileriyle Türkiye'deki iklim elemanlarının özellikleri konusunu işlerken öğrencilerinin sentez yeteneklerini geliştirmek için onlara aşağıdaki haritayı gösterip şöyle bir soru sormuştur:

"Çocuklar; 9. sınıfta koordinat sistemini oluşturan unsurlardan yola çıkarak bir yere ait özelliklerle, iklim elemanlarının oluşumu ve dağılışı konularını gördünüz. Bu bilgilerinizden yola çıkarak 23 Eylül 2012 tarihinde Türkiye'nin ulusal saati için baz alınan boylamın yerel saati 12.24'ü gösterirken güneşin ısıtma etkisinin en yüksek olduğu nokta sizce hangisi olur?"

Buna göre öğrenciler, öğretmenlerine haritada numaralandırılan hangi noktayı söylerlerse doğru cevabı vermiş olurlar?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

13. Türkiye'nin sanayileşme süreciyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Cumhuriyetin ilk yıllarında tarıma dayalı sanayi kolları gelişmiştir.
- B) Bütün illerin kalkınmada öncelikli yöreler içinde yer alması sanayiye geliştirmiştir.
- C) 1950'li yıllarla birlikte sanayi ürünleri dış alımına hız verilmiştir.
- D) Planlı kalkınma döneminde sanayileşmeye, kalkınma planlarında özel önem verilmiştir.
- E) 1930'lu yıllarda devletçilik ilkesine bağlı olarak kimya ve demir-çelik sanayisinin temelleri atılmıştır.

14. Türkiye'de yeryüzü şekilleri ile ekonomik faaliyetler arasında bir ilişki söz konusudur.

Buna göre, aşağıdaki yörelerle üzerinde gelişen hâkim ekonomik faaliyet eşleşmelerinden hangisi yanlış verilmiştir?

Yöreler	Ekonomik faaliyetler
A) Doğu Karadeniz Dağları	Yayla turizmi
B) İç kesimdeki dağlık alanlar	Hayvancılık
C) Büyük Menderes Ovası	Sanayi
D) Erzincan Ovası	Tarım
E) Marmaris Körfezi	Yat turizmi

15.

Aşağıdaki bölge sınıflamalarından hangisi, yukarıdaki haritada gösterilen alanların tümü için ortak değildir?

- A) Liman bölgeleri
B) Ticaret bölgeleri
C) Sanayi bölgeleri
D) Nüfus artış hızının yüksek olduğu bölgeler
E) Nüfusun kalabalık olduğu bölgeler

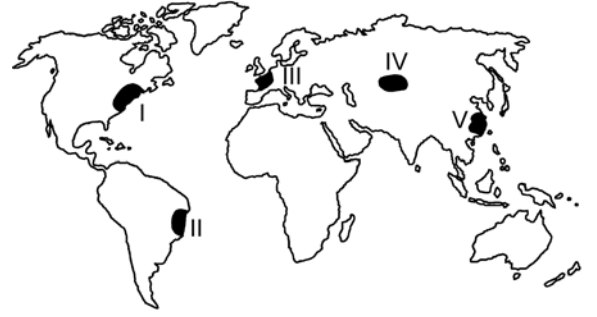
16.

- I. Panama Kanalı
II. Hürmüz Boğazı
III. Cebelitarık Boğazı
IV. Bering Boğazı

Yukarıda verilen önemli deniz yolu geçit noktalarından hangileri, petrol taşımacılığı açısından tüm dünyayı etkileyebilecek niteliktedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

17.

Herhangi bir yerin kültürel yapısı; doğal ortam özellikleri yanında dil, din, ırk vb. özelliklerle ilişkilidir.

Buna göre haritada işaretli alanların hangisinde, beşerî yapıya bağlı kültürel çeşitliliğin daha fazla olduğunu söylemek mümkündür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Bir ülkeyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisinin, diğer dördünün **sonucu** olduğu söylenebilir?

- A) Dış satımda sanayi ürünlerinin payı fazladır.
- B) Dış ticaret açığı azdır.
- C) Gelişmiş ülkeler arasındadır.
- D) Ortalama yaşam süresi uzundur.
- E) Sağlık hizmetleri gelişmiştir.

19. Gelişmekte olan ülkelerde her yıl millî gelirin yükselmesine rağmen kişi başına düşen millî gelirin aynı ölçüde artmamasının **temel nedeni** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Millî gelirin daha çok yatırıma dönüşmesi
- B) Tarıma dayalı endüstri kuruluşlarının önem kazanması
- C) Çalışan nüfus sayısının az olması
- D) Nüfus artış hızının yüksek olması
- E) Millî gelirin verimsiz yatırımlara kaydırılması

20. Sri Lanka'nın XII. yüzyılda yaşamış olan krallarından birinin, "Yağmurdan elde edilen bir damla suyun bile insanların kullanımına sunulmadan denize akmasına izin vermeyin." çağrısına uyarısına mühendisler 1990'lı yılların başına kadar dünya üzerinde 36 binin üzerinde baraj inşa etmişlerdir. Bu dönemden sonra zamanla dünya üzerinde her yıl ortalama 170 barajın inşasına başlanmıştır. Ancak 2000 yılından sonra yapılan baraj sayısında bir azalma görülmüştür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, bu yavaşlamanın nedenlerinden biri olarak gösterilemez?

- A) Baraj kurulacak elverişli alanların azalması
- B) Bazı antik kentlerin ve kültür varlıklarının geri dönüşü olmayacak şekilde sular altında kalacak olması
- C) Turizm etkinliklerinin çeşitlenmesi ve artması
- D) Barajların, doğal su döngüsünü bozması, bölgelere düşen yağış miktarı ile çevredeki atmosferin nem ve sıcaklık ilişkilerini değiştirmesi
- E) Barajlardan elde edilecek hidroelektrik enerji maliyetlerinin giderek artması

21.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangilerinde, önemli can ve mal kayıplarına neden olan doğal afetlerden deprem, volkanizma ve kasırgalar etkili olabilmektedir?

- A) Yalnız I
- B) I ve IV
- C) II ve IV
- D) II ve V
- E) III ve V

22. Sanayi Devrimi öncesi Avrupa Kıtası'nda, ormanlar en önemli enerji kaynağı durumundaydı. Sanayi Devrimi'yle birlikte sanayi üretiminde enerji kaynağı olarak orman ürünlerinin yerini maden kömürü almıştır.

Avrupa Kıtası'nda doğal kaynak kullanımında yaşanan bu değişimin temel nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orman alanlarının azalması
B) Nüfusun artması
C) Kentleşmenin hız kazanması
D) Siyasî yapının değişmesi
E) Teknolojinin ilerlemesi
23. Günümüzde çevre sorunları bölgesel veya yerel olmaktan çıkıp küresel bir nitelik kazanmıştır. Ancak bazı çevresel sorunlar, gerçekleştiği alanı etkilemektedir.
- Buna göre, aşağıdaki çevre sorunlarından hangisinin etkisi diğerlerine göre daha yerel veya bölgesel düzeydedir?**
- A) Çernobil nükleer kazası ve ardından ortaya çıkan etkileri
B) Gelişmiş ülkelerin her yıl atmosfere saldıkları sera gazları
C) Brezilya ve Kongo gibi ülkelerin yağmur ormanlarını tahrip etmesi
D) Etiyopya ve Sudan'da tarım topraklarının hızla erozyona maruz kalması
E) Fosil yakıtların aşırı kullanımına bağlı olarak ortaya çıkan asit yağmurları

24. Nemli tropik ormanlarda yaşayan yaprak kesici karıncalar, bitkilerden ayırıp topladıkları taze yaprak parçalarını yer altındaki yuvalarına taşır ve orada belirli mantarların üremesi için ortam hazırlarlar. Sonra da besin olarak bu mantarları tüketirler. Herhangi bir anda büyük bir kolonideki karıncaların yaklaşık % 25'i yaprakları kesip taşımakta, % 75'i de geçiş yollarının ve mantar bahçelerinin bakımını sağlamaktadır. Bilim insanları, yuvalara giren enerji miktarı ile enerji giderlerini karşılamışlar ve sonuç olarak şu yargıya ulaşmışlardır: Yuvaya giren enerji miktarı, harcanan toplam enerji miktarından büyük olduğu sürece koloni büyümeye devam etmekte ama bu miktar eşitlendiğinde koloninin büyümesi durmaktadır.

Buna göre, parçadaki bilgiler dikkate alındığında karınca kolonilerindeki büyümenin artması veya durması, aşağıdaki kavramlardan hangisiyle tanımlanır?

- A) Taşıma kapasitesi
B) Sürdürülebilirlik
C) Azot döngüsü
D) Habitat
E) Beslenme halkaları

SINAVDA UYULACAK KURALLAR

- Sınav salonları kamera ile kayıt altına alınacaktır.** Kamera kayıtlarının incelenmesinden sonra sınav kurallarına uymadığı tespit edilen adayların sınavları ÖSYM Yönetim Kurulunca geçersiz sayılacaktır.
- Cep telefonu ile sınava girmek kesinlikle yasaktır.** Çağrı cihazı, telsiz, fotoğraf makinesi vb. araçlarla; cep bilgisayarı, kol ya da cep saati gibi her türlü bilgisayar özelliği bulunan cihazlarla; silah ve benzeri teçhizatla; müsvedde kâğıdı, defter, kitap, sözlük, sözlük işlevi olan elektronik aygıt, hesap cetveli, hesap makinesi, pergel, açıölçer, cetvel vb. araçlarla sınava girmek kesinlikle yasaktır. Bu araçlarla sınava girmiş adayların adı mutlaka Salon Sınav Tutanağına yazılacak, bu adayların sınavı geçersiz sayılacaktır. **Sınava kalem, silgi, kalemıraş, saat vb. araçla ve kulaklık, küpe, broş vb. takı, herhangi bir metal eşya ile girmek de kesinlikle yasaktır. Yiyecek, içecek vb. tüketim malzemeleri de sınava getirilemez. Adaylar sınava şeffaf şişe içerisinde su getirebilecektir.**
- Bu test için verilen cevaplama süresi **35 dakikadır.** LYS-3'te adaylar **Türk Dili ve Edebiyatı Testinin cevaplama süresi içinde, Coğrafya-1 Testinin ilk 15 ve son 15 dakikası** içinde sınav salonundan ayrılamazlar. İki test arasında birinci testin soru kitapçığının toplanması ve ikinci testin soru kitapçığının dağıtılması işlemleri dışında ara verilmez. Toplama ve dağıtma işlemi sırasında adayların salondan dışarı çıkmaları kesinlikle yasaktır. **Bu süreler dışında, cevaplama sınav bitmeden tamamlarsanız cevap kâğıdınızı ve soru kitapçığınızı salon görevlilerine teslim ederek salonu terk edebilirsiniz. Bildirilen süreler aykırı davranışlardan adayın kendisi sorumludur.**
- Sınav salonundan ayrılan aday, her ne sebeple olursa olsun, tekrar sınava alınmayacaktır.**
- Sınav süresince görevlilerle konuşmak, görevlilere soru sormak yasaktır. Aynı şekilde görevlilerin de adaylarla yakından ve alçak sesle konuşmaları ayrıca adayların birbirinden kalem, silgi vb. şeyleri istemeleri kesinlikle yasaktır.
- Sınav sırasında, görevlilerin her türlü uyarısına uymak zorundasınız. Sınavınızın geçerli sayılması, her şeyden önce, sınav kurallarına uymanıza bağlıdır. Kurallara aykırı davranışta bulunanların ve yapılacak uyarılara uymayanların kimlik bilgileri Salon Sınav Tutanağına yazılacak ve sınavları geçersiz sayılacaktır.
- Sınav sırasında kopya çeken, çekmeye kalkışan, kopya veren, kopya çekilmesine yardım edenlerin kimlik bilgileri Salon Sınav Tutanağına yazılacak ve bu adayların sınavları geçersiz sayılacaktır.
Adayların test sorularına verdikleri cevapların dağılımları bilgi işlem yöntemleriyle incelenecek, bu incelemelerden elde edilen bulgular bireysel ya da toplu olarak kopya çekildiğini gösterirse kopya eylemine katılan adayın/adayların sınavı geçersiz sayılacak ayrıca 2 yıl boyunca ÖSYM tarafından düzenlenen tüm sınavlara başvurusu yasaklanabilecektir.
Sınav görevlileri bir salondaki sınavın, kurallara uygun biçimde yapılmadığını, toplu kopya girişiminde bulunulduğunu raporlarında bildirdiği takdirde, ÖSYM bu salonda sınava giren tüm adayların sınavını geçersiz sayabilir.
- Cevap kâğıdında doldurmanız gereken alanlar bulunmaktadır. Bu alanları doldurunuz. Cevap kâğıdınızı başkaları tarafından görülmeyecek şekilde tutmanız gerekmektedir. Cevap kâğıdına yazılacak her türlü yazıda ve yapılacak bütün işaretlemelerde kurşun kalem kullanılacaktır. Sınav süresi bittiğinde cevapların cevap kâğıdına işaretlenmiş olması gerekir. Soru kitapçığına işaretlenen cevaplar geçerli değildir.
- Soru kitapçığınızı alır almaz kapağında bulunan ilgili alanları doldurunuz. Sayfaların eksik olup olmadığını, kitapçıkta basım hatalarının bulunup bulunmadığını ve soru kitapçığının her sayfasında basılı bulunan soru kitapçık numarasının, kitapçığın ön kapağında basılı soru kitapçık numarasıyla aynı olup olmadığını kontrol ediniz. Soru kitapçığının sayfaları eksik ya da basımı hatalıysa değiştirilmesi için salon başkanına başvurunuz.
Size bu sınavın her bir testi için ayrı ayrı kitapçıklar verilmektedir. Her kitapçığın Soru Kitapçık Numarası birbirinden farklıdır. Bu nedenle her test için aldığınız kitapçığın Soru Kitapçık Numarasını cevap kâğıdınızdaki ilgili alana kodlamanız çok önemlidir. Cevap kâğıdınızdaki "Soru kitapçık numaralarını doğru kodladım." kutucuğunu işaretleyiniz.
LYS-3'te size verilen Coğrafya-1 Testinin Soru Kitapçık Numarasını cevap kâğıdınızdaki "Coğrafya-1 Soru Kitapçık Numarası" alanına kodlayınız.
Soru kitapçığı üzerinde yer alan Soru Kitapçık Numarasını doğru kodladığınızı beyan eden alanı imzalayınız.
- Sınav sonunda soru kitapçıkları toplanacak ve ÖSYM'de incelenecektir. Soru kitapçığının sayfalarını koparmayınız. Soru kitapçığının bir sayfası bile eksik çıkarsa sınavınız geçersiz sayılacaktır.
- Cevap kâğıdına ve soru kitapçığına yazılması ve işaretlenmesi gereken bilgilerde bir eksiklik ve/veya yanlışlık olması hâlinde sınavınızın değerlendirilmesi mümkün olamamaktadır, bu husustaki özen yükümlülüğü ve sorumluluk size aittir.
- Soru kitapçığının sayfalarındaki boş yerleri müsvedde için kullanabilirsiniz.
- Soruları ve/veya bu sorulara verdiğiniz cevapları ayrı bir kâğıda yazıp bu kâğıdı dışarı çıkarmanız kesinlikle yasaktır.
- Her testin cevaplarını cevap kâğıdındaki ilgili alana işaretleyiniz.**
- Sınav salonundan ayrılmadan önce, soru kitapçığınızı ve cevap kâğıdınızı salon görevlilerine eksiksiz olarak teslim etmeyi unutmayınız.

Bu testlerin her hakkı saklıdır. Hangi amaçla olursa olsun, testlerin tamamının veya bir kısmının Merkezimizin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğrafının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması, yayımlanması ya da kullanılması yasaktır. Bu yasağa uymayanlar gerekli cezai sorumluluğu ve doğacak tüm mali külfeti peşinen kabullenmiş sayılır.

T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi

LİSANS YERLEŞTİRME SINAVI-3 (LYS3)
23 HAZİRAN 2013

COĞRAFYA-1 TESTİ

1. B
2. E
3. A
4. E
5. D
6. A
7. D
8. C
9. E
10. A
11. D
12. E
13. B
14. C
15. D
16. B
17. A
18. C
19. D
20. C
21. B
22. E
23. D
24. A